

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SIDSTE NYT.

TIDSSKRIFT FOR SORANERE.

Nr. 9-10.

5. Marts 1914.

1. Aarg.

*Der staar en Sten ved Søens Bred
i Plænes bløde Lag,
den minder os om Mænd, der led
for Fædrelandets Sag.*

*Den maler op for os et Billed af en Skarē,
der vogtede for Tyras gamle Vold,
mens fra hver Grøft der lurede en Fare,
mens Vint'ren var saa bidende, saa kold.*

*Den ugted ej paa Kuglers Regn,
og ej paa Frost og Slud,
den vilde vogte Tyras Hegn
for Tyskens haarde Skud.*

*Men Fjenden var for mandestærk,
selv om en Dansker gjalt for to.
Saa jævned Frostens Dagens Værk,
forvandlede Vand til Bro.*

*D' Meza bød: „Soldater vi maa vige!“
Tilbage veg de paa den tunge Gang,
og Tyskland tog en Del af Danmarks gamle Rige,
af Danmarks gamle, underfulde Vang.*

*Men tæt ved Stenen knejser der en Bygning stor,
og bag dens Mure ser man Frugterne af Dalgas' Ord:
„Hvad udad tabes, det skal indad vindes“.*

Pax,

Skildringer fra Soldaterkorpsets Færd.

—o—

6. Tordenvejr.

„Gamle“ havde fra tidlig Morgen kigget efter Vejret; men det var og blev ustadigt. Imidlertid: man skulde paa Køretur, 10 Langvogne og en Charabanc holdt parate, endnu regnede det ikke, altsaa maatte man afsted. Humøret var ogsaa godt nok; det er altid oplivende at komme ud at køre, og saa mange paa hver Vogn giver Lejlighed til megen Spas. Et Øjeblik var Solen ogsaa fremme; men der manglede Luft til at faa den overtrukne Himmel rigtig klar. Imidlertid forløb Formiddagsfægtningen godt i det ukendte Terræn. Det var her 2den Deling, som til en Afveksling klarede sig smukt overfor Overmagten. Søren lavede et nydeligt Tilbagetog og endte i en ypperlig Stilling. Onde Tunger paastod; at han havde faaet gode Raad af sine Undergivne; men i hvert Fald havde han forstaaet at følge Raadene. Han var derfor i godt Humør under Middagshvilet og sørgede med rørende Omhu for sin Deling. „Gamle“ havde lige sagt ham nogle anerkendende Ord og spurgte dernæst, om ingen havde set Chefen. „Nej“, erklæredes med stor Enstemmighed. Man troede først, at Kaspersen i Stilhed var forsvunden sammen med et Par Kammerater for at beruse sig i den forbudne Tobak. Men nu opdagedes det, at ogsaa Sygeplejerskerne var borte, og saa var „Gamle“ med. Han fandt da ogsaa tilsidst i en nærliggende Mølle Chefen med to Delingsførere og nogle Sektionsførere i saa livlig Konversation med Pigebørnene, at ingen mærkede ham, før han var midt iblandt dem. „Befalingsmændene skal være ved deres Folk og ikke holde Halløj andetsteds!“ Forstanderen var vred, og alle luskede afsted, medens Kaspersen hviskede: „Hvem kunde tænke, at han vilde tage det saa alvorligt?“ Men Sagen var den, at „Gamle“ stadig havde Mistro til Vejret og derfor vilde have Eftermiddagsfægtningen fremskyndet. Denne førte til et vellykket Sammenstød, under hvilket en Mængde Knaldsats fik Anvendelse. Der er jo altid en Del, særlig af de yngre, som ikke forstaaer Gangen i det hele, og for dem er disse Øjeblikke, hvor der rigtig knaldes løs, det egentlige — og det kan virkelig

ogsaa lyde ganske festligt. Men midt under Allarmen begyndte Regndraaberne at falde, og snart paafulgte en regulær Tordenregn, som gik til Skindet, og hermed standsede Slaget, som forøvrigt ogsaa egentlig var forbi. Alle var vaade undtagen Sygeplejerskerne, som ved en Fejltagelse var forblevne i Møllen. Humøret var trods Gennemblødningen ikke gaaet tabt. Da Solen kort efter brød frem, raabtes der endogsaa paa „mere Fægtning“. „Det kan I godt faa, men det bliver paa Hjemvejen. Vi kan dog ikke sætte os op at køre, saa vaade som vi er“. Altsaa blev Vognene sendte i Forvejen med Pigebørnene, og under afvekslende Marche og Øvelse tilbagelagdes Vejen hjem til Fods. Flot marcherede Korpset omsider gennem Byens Gader, som om intet var passeret. Dagen efter var kun to af Skolens Elever paa Sygelisten, og de paagældende var ikke Medlemmer af Korpset. Og saa havde Sygeplejerskerne en interessant Fortælling om, hvorledes de paa Hjemvejen havde truffet Hr. Bastholm og Frk. Skovborg midt ind i Skoven. De havde villet aflægge Korpset et Besøg, forklarede de, havde taget fejl af Vejen og var midt under deres Omflakken blevne overfaldne af Tordenbygen. Frøkenens Sommerkostume var temmelig ødelagt, og Hr. Bastholm var alt andet end tør. Frøkenen blev anbragt paa en Vogn, godt indpakket i Tæpper, og kørt hjem, Hr. Bastholm satte sig op hos Pigebørnene og havde, trods sine vaade Klæder, under hele Hjemturen været i et straalende Humør. Fra den Dag var naturligvis hele Skolen paa det rene med, at Hr. Bastholm og Frk. Skovborg var forlovede. Rygterne antog bestandig mere fast Form. Der skulde indrettes Bolig for en gift Lærer paa Hovedbygningen (det havde der før været), og saa kunde Hr. Bastholm beholde Inspektionen. Pigebørnene begyndte at spekulere over, hvilken Brudegave de i Forening skulde sy. Drengene forberedte i Stilhed deres Forældre paa, at de maatte sende Penge til Gaverne fra de forskellige Klasser. Komiteer nedsattes, „Præsidenter“ valgtes, kort sagt: den bekendte Mølle, der frembringer Lamper, Tæpper og Sølvgenstande, var begyndt at male.

L.

Vor Skole for 300 Aar siden.

—o—

Den 31. Maj fejrer vi Skolens Fødselsdag; thi den 31. Maj 1586 udstedte Frederik II Fundatsen for Sorø Skole. Egentlig havde Skolen da allerede bestaaet i 25 Aar, men den havde været i Hillerødsholm (Frederiksborg) og var først 1585 blevet flyttet til Sorø, fordi Kongen ofte holdt Hof i Hillerødsholm, og dette virkede forstyrrende baade paa Undervisningen og paa Disciplinen. Fundatsen af 31. Maj 1586 var i halvandet Hundrede Aar den gældende Lov for Skolen, lige til denne 1737 ophævedes — for først 1822 at opstaa igen. Vi kan af den gamle Fundats faa mange morsomme Oplysninger om Livet i Sorø Skole i dennes ældste Tid.

Der var ialt 60 Elever (30 adelige og 30 uadelige), som alle var Alumner; skolesøgende Elever kendtes ikke den Gang. Ingen kunde optages, før han havde „lært sin Abecet og Donat“ (Donat var en latinsk Grammatik). Hver Elev optoges paa Prøve i et Aar; „findes han icke da beqvem til Boglige Konster at lære, skal hand forvises, og en anden, som skickelig er, igjen udi Stedet at annammes“. Skoletiden varede 6 Aar, men der var kun 3 Klasser, saa man maatte gaa 2 Aar i hver Klasse. Der var heller ikke mere end 3 Lærere, een i hver Klasse. Den Lærer, der læste i øverste Klasse, var den fornemste og kaldtes Skoelmester; de to andre kaldtes Locater.

Skolebygningen laa omtrent, hvor den nuværende Hovedbygning ligger, men om dens nærmere Indretning kendes kun meget lidt. Der var ikke som nu to store Sovesale, men flere mindre, og man sparede Plads ved at der laa to Alumner i hver Seng. Foruden Soveværelserne skulde der være „een gemeen Stue, udi hvilken Skole-Personnerne allesammen kunde fange Mad, og der søge ind om Morgenen at iklæde og toe dennem og om Aftenen at aflæde dennem“. Ellers maatte Drengene, naar de var inde, opholde sig i Klasseværelserne, og Locaterne skulde „have deres Kammer ved Enden hos hver Classem, at de (d. v. s. Drengene) kunde have saa meget desmeere Frygt derfor, og des ideliger tale Latine, og tage Aarsage dennem des ydermere at exercere.“

Man stod tidligere op end nu, om Vinteren ca. 5¹/₂, om Sommeren vistnok en Time tidligere. Den første Skoletime (eller maaske „Læsetid“) var fra 6—7, hvorefter man spiste Morgenmad, der bestod af Øllebrød samt Smør og Brød. Saa gik man igen i Skole 2—3 Timer, indtil der Kl. 10 ringedes til Middag. „Naar X slaaer, skal der ringes med den mindste Klocke, og da skulde alle Skole-Personnerne gange smukt tugtig af Skolen, toe og toe tilsammen, og Skolemesteren med Locaterne efter dennem, og naar de kommer ind udi Stuen, førend de sidder til Bords, skulde Sex af dennem hver Maaltid læse til Bords og Skolemesteren og Locaterne at stande for dennem, at de kunde agte at undervise dennem om de icke have skickelige Sæder; Skolemesteren skal selv sidde ved det øverste Bord, og hos hannem saa mange Adels Børn, som ere udi Lærdom meest forfremmet, som der kunde fange Rum ved samme Bord, Locaterne skulde og skiftes til at sidde ved de andre Borde, at de desbedre kunde underviise Børnene til goede høfviske Bord-Tugt.“

Ikke blot Fadene, men ogsaa Tallerkenerne var af Tin. Hver Alumne havde sin egen Ske og sin egen Kniv; Gaffer fandtes derimod ikke, man brugte Fingrenc. I Overensstemmelse med Tidens Skik aad man drabeligt: 4 gode Retter Mad til Middag og lige saa mange til Aften. Efter Middagsmaaltidet slap man ikke saa hurtigt fri som nu til Dags. Først skulde der oplæses et halvt Kapitel af Bibelen. Derefter skulde hver Elev fremsige de latinske Gloser, han den Dag havde lært, samt oplæse og forklare en latinsk Sætning. Saa kom Eordbønnen, hvorpaa en af de dygtigste Elever fremsagde en Salme, og endelig sluttede man med at synge Salmen: O Gud, din Godhed takke vi. Mon dette virkelig er bleven gennemført i halvandet Hundrede Aar?

(Fortsættes i Nr. 11).

S.

„VÆKKEURET.“

Farce i 1 Akt af Villian. Alumnernes Teater d. 15¹/₂ 1914

—o—

Om Stykket skal det siges, at det var valgt genialt, saaledes navnlig, at ingen af Rollerne voksede deres Udførere over Ho-

vedet, hvad der saa ofte sker ved Dilettantforestillinger. Dog var dette maaske mere Skuespillernes end Stykkets Skyld; thi hvad de præsterede var jo simpelthen forbløffende. Man overraskedes straks fra Begyndelsen af; thi den Gengivelse, Fru Hendil gav af den nervøse lidt pjankede Borgmesterfrue. Hvis jeg skulde kritisere noget ved denne Fremstilling, saa maatte det være den Maade, hvorpaa hun behandlede Hr. Ulriksen, naar hun skændte paa ham. Vilde ikke de fleste Damer af den Kategori, hun ellers saa godt gengav, have talt lidt mere kælent-hvast, naar hun stod overfor en Personage som Ulriksen? Borgmester Suhr (Hr. O. Hinding) havde formaaet at lægge sin Maske saaledes, at man i ham havde en virkelig kgl. dansk Embedsmand i Treserne for sig. Ja, han var hævet over min Kritik. Sine Hosteanfald udførte han saaledes, at man, skønt Stykket var betegnet som Farce, dog under den nærede Angst for en tragisk Udgang med den ærværdige Mands Død. Frk. Gudrun, deres Datter, (Frk. Friis) virkede paa mig overordentlig charmerende, i Kraft af sit Ansigt og sin Stemme, der hos mig fremkaldte Mindet om hendes Broder, min tidligere Klassekammerat. Dog var hun lidt for meget „sig selv“, og man følte sig næsten hensat paa en Fodboldplads, da hun løb efter stakkels gamle Ulriksen rundt om Bordet. Løjtnanten (Hr. Nygaard) var i Begyndelsen noget for højtidelig; man fik mere Indtryk af en „Lord Byron“-Efterligner end af en kæk, ung Løjtnant, der vil skæmte med sin Skønjomfru. I Rollens senere Partier, der var mere ægte og naturlige, vandt han Publikum fuldstændig. Frk. Lilie (Frk. Kjær) var i hele sin Optræden og Maskering uovertræffelig, ogsaa forbløffedes man over hendes Evne til at rødme paa de passende Steder. Kandidat Ulriksen spillede Hr. Langberg saadan, at han frembragte al den Latter og al den Medlidenhed, som denne Rolle kan vække. Hr. Langberg viste i sit Spil stor og intim Forstaaelse af den Slags halvgamle Snegle Hr. Ulriksen hørte til. Fotografen (Hr. Nissen) frembragte hos Tilskuerne næsten den nervøse Hjærtebanken, man altid har hos en Tandlæge eller en Fotograf, naar man skal have taget en Tand ud eller taget et Billede. Kun skadede hans Stemme og hans Nervøsitet ham en Del. Frk. Andersen gengav som Gine Tjenestepige den Type

af Piger vi alle kender fra København, men var det mon ikke galt, naar her var Tale om et Borgmesterhjem i Provinsen?

Alt i alt, Forestillingen var vellykket og det fortræffelige Sammenspil viste tydelig en dygtig Instruktørs sikre og dygtige Haand. — Før Forestillingen spillede Hr. Gade Jean Gilberts „Filmevals“ med stor Dygtighed og fik ogsaa sit velfortjente Bifald for Forspillet. Begge Forestillinger var udmærket besøgt og Bifaldet godt.

K. BOESEN.

„Sild'er'godt!!!“

Er Redaktøren bleven Idiot eller alvorlig syg, naar han vil modtage en Artikel med den Overskrift? Nej, det haaber jeg ikke (saavel for Bladet som for hans egen Skyld!)!! Men jeg vilde gerne tillade mig at klage over vor Fisk. — Naar vi faar Fisk til Middag (det gælder især Torsk!) har den — mildest talt — en lille Tanke. Kødet hænger fast ved Benene osv. „Man bør ikke være kræsen“, vil vore ældre Læsere maaske sige, men dette bør dog ikke finde Sted paa en kgl. dansk Statsskole.

SORANEREN.

Skolebladene

som vi bytter med nemlig:

„Aaret rundt“ — Nærum Kostskole — Hver Uge.

„Støvsugeren“ — Haslev Realskole — Hver 14 Dag.

„Vort Blad“ — Lyngby højere Almenskole — Hver 14 Dag.

„Brændpunktet“ — Henrik Madsens Skole — Hver Maaned.

„Kvas“ — Ordrup Gymnasium. — Hver Maaned.

„Skolebladet“ — Østersøgades Gymnasium — Hver 14 Dag.

„Skolebladet“ — Høllørup Gymnasium — Hver 14 Dag.

„Hver 14 Dag“ — Plochross Skole — Hver 14 Dag.

„Ordet frit“ — Vejle højere Almenskole — Hver 14 Dag.

kan for Fremtiden faas til Laans ved Henvendelse hos Kassereren eller hos mig. Dog maa ingen laane mere end 3 Blade ad Gangen, Udlaanstiden er højest en Uge. Man bedes henvende sig mellem 4³⁰-5 hver Søgnedag.

L. B. HENDIL.

Blandet Nyt!

— 0 —

Hr. Gorm Hansen har fra 2. Marts indført følgende: Middagslæsetiden deles i 2 Afd. à 1/2 Time og der raabes for Fremtiden fri Kl. 2²⁰. Tak!!
Hr. Skolebestyrer Jensen holdt d. 28. Februar sit andet Foredrag om 1864.

Bal paa Lørdag for 4. Mellem og op efter.

Gyldendals Sports Kalender I og II er udkommet. Alle Sports- mænd bør købe Bøgerne!!!

Resten af »Soranerliv« udskydes til næste Nr.

Hr. Censor P. A. Rosenberg læste op i Festsalen Fredag den 20. Februar. Alle morede sig glimrende.

Den 14. Marts holder »Aaret rundt« (Nærum Kostskole) Jubilæum (Nr. 100). TIL LYKKE!!

Soldaterkorpset har udgivet en kortfattet Vejledning i Taktik for smaa Styrker. Heftet faas à 10 Øre.

Anonyme Bidrag modtages ikke. Navnet maa angives for Redaktionen.

Vi takker Hr. S for Artiklen: »Vor Skole for 800 Aar siden.

Støt Badet ved at skaffe Annoncer og Abonnenter!! L. B. H.

Værktøj,
Lommeknive, Husflidsværktøj
købes bedst
hos
V. Klitgaards Efterf.,
Holger Eich.

Næste Nr. den 20. Marts. Bidrag modtages til den 15. Marts, Kl. 8³⁰.

Udgivet af et Aktieselskab. Redaktør: L. HENDIL, H. HENRIKSEN (Ansvar-
havende). Ekspedition: Sorø Bystation.

Trykt i Sorø Bogtrykkeri (Aktieselskab) ved Ras